

לבן) [רך ולבן⁶], ומנקה עצמה היטב, ויושבת שבעה נקיים וחופפת וטובלת כשאר נידות⁷. ונידה נקראת אשה שמוציאה דם מאותו מקום, ואפילו אם נעקר הדם מן המקור וישב לה בבית החיצון טמאה. ולא תאמר שאינה נידה אלא כשרואה דם בשופע, אלא אפילו ראתה ראייה אחת בלבד וטיפה אחת קטנה כחרדל הרי היא טמאה נידה, לפי שדם נדה מטמא במשהו⁸.

וצריכה שתשב שבעה נקיים שלא תראה בהם דם כל עיקר מלבד אותו היום שפוסקת את ראייתה בו, שכך אמרו חכמים ז"ל⁹, אמר ר' זירא, בנות ישראל החמירו על עצמן שאפילו רואות דם טיפה כחרדל יושבות עליה שבעה נקיים. ואפילו אם לא הרגישה בראיית דם אלא שמצאה כתם בסדין שעל גבי מטתה או בחלוקה או בחלוק הישן עמה שיש להסתפק שמא מאותו מקום אותו דם, צריכה לישב שבעה נקיים¹⁰. ואם יש בבשרה או בבשר בעלה או בבשר הישן עמה מכה שיש לתלות דם עליהם, מטהורה¹¹. ושיעור הכתם כגרים של פול¹².

ולא מן הנדה אדם צריך לפרוש, אלא אפילו מן המטהורה שיש לה ווסת קבוע לראייתה צריך אדם לפרוש ממנה מתשמיש המטה עונה אחת לפני וויסתה¹³. וכמה היא עונה, או יום או לילה. כיצד, הן[ת]ה רגילה לראות מהמשה עשר לחמשה עשר ביום, צריך לפרוש ממנה כל אותו היום, בלילה, צריך לפרוש ממנה כל אותה הלילה, לפי שדרך האורח לבא בזמנו ואפשר שתראה בשעת התשמיש, ואין שינוי בין רגילה לראות בסוף העונה לתחילת העונה¹⁴. ואשה שקבוע וויסתה בסימנים, כיוון שמרגשת בסימנים צריך לפרוש הימנה אף על פי שלא ראתה דם עדיין שמא תראה בשעת תשמיש ויבא לידי חיוב כרת. ואילו הם סימנים, מפקקת ומעטשת חוששת בפי כריסה ובשיפולי מיעיה וכמין צמרמורות אוהזין אותה¹⁵.

היה משמש עם המטהורה ואמרה לו נטמאתי, שהיא מרגשת בראיית הדם, אמרו חכמים ז"ל¹⁶, נועץ צפורניו במיטתו ופוסק מתשמיש המטה עד שימות האבר ופורש, ולא התירו לו לפרוש באבר חי, שיציאתו הנאה לו כביאתו. ואם הוא רואה שיצרו תוקפו ואינו יכול לחובשו, ומתיירא שמא יבא לידי גמר ביאה, מוטב לו (למהך) [למהר¹⁷] ולפרוש מיד שמא לא ימות איברו ויבא באונס לידי גמר ביאה, ונמצא מתחייב כרת, שהוא בועל את הנידה, שלא הותרה גמר ביאה בראיית הדם אלא דם הבתולים בלבד.

ויולדת יש לה דין טומאת נידה, ואפילו ילדה בלא ראיית דם כל עיקר, ואפילו לנפלים¹⁸. וצריכה שתשב תחלה שבעה לזכר וארבעה עשר לנקבה¹⁹, בין רואה בין אינה רואה,

(ויקרא טו, לא), מכאן א"ר ירמיה, אזהרה לבני ישראל שיפרשו מנשותיהן סמוך לוסתן, וכמה, אמר רבא עונה. 14 ראה שם. 15 שם סג, א. 16 שבועות יז, ב; יח, א. 17 עפ"י כיפ"ג ומחזור רומא. 18 ראה טור ובית יוסף י"ד ריש סי' קצד. 19 ויקרא יב, ב-ה: "אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים" וגו',

6 עפ"י כיפ"ג ומחזור רומא. 7 כן כתבו הרא"ש (שם סי' ב) בשם רב האי גאון, הרשב"א (תורת הבית הקצר - ב"ז ש"ב) והרמב"ם (הלכות איסורי ביאה פי"א ה"ח). 8 נדה מ, א במשנה. 9 שם סו, א. 10 משנה וגמרא שם נז, ב. 11 שם נח, ב במשנה. 12 שם. 13 ראה שם סג, ב: "תניא, 'והזרתם את בני ישראל מטומאתם'

וסופרת אחרי כן שבעה נקיים, והרי היא ראוייה לטבול ומותרת לבעלה, אלא יש מקומות שנהגו לנהוג טומאה בכל ימי טוהר, שהם ל"ג לזכר וס"ו לנקבה, וסומכין על פסוק שנאמר²⁰ בכל קדש לא תגע - זה בעלה, שנאמר²¹ קדש ישראל לה' ראשית תבואתו. ואפשר שהראשונים שהנהיגו כך בקעה מצאו (וגדר בה) [וגדרו²²] גדר, ועל כיוצא בזה אמר שלמה²³ בחכמתו שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמן²⁴.

ושבעה נקיים שאמרנו צריכין שיהיו נקיים מתחלתן ועד סופן, שלא תהא טומאה מפסקת ביניהם²⁵. וצריכין להיות שבעה שלימין מלבד היום שמפסקת בו ראיתיה²⁶. וצריכה לבדוק עצמה ביום שפוסקת בו בין השמשות, כדי שתכנס בטוהר לשבעה נקיים²⁷. ושבעה נקיים צריכה לבדוק עצמה בכל יום²⁸, ואם שכחה ולא בדקה אלא יום ראשון ויום שביעי בלבד

לאכול. ועיין עוד בשו"ת מהרי"ק (סי' קמד, הביאו בית יוסף יו"ד סי' קצד ד"ה ומ"ש רבינו בשם הרמב"ם) שנשאל על מנהג זה, וז"ל: "אשר שאלת ידידי על אשר נהגו הלועזים שאין האשה טובלת תוך מ' לזכר ופ' לנקבה אפילו לא ראתה, אמת הוא כי המנהג רחוק בעיני וכו', ומכל מקום מאחר שכתבת שפסקני אחד אשר נקרא תניא כתב שאפשר שהראשונים שהחמירו על כך בקעה מצאו וגדרו בה גדר, ועל כיוצא בזה שמע בני וגומר ואל תטוש וגומר, וגם כתבת דהלועזים עושים כל עניניהם על פיו של אותו הפוסק, אמינא דאי תניא תניא, וגם אפשר שאותו למדן שכתב שהוא מתאמץ לסתור המנהג לא ראה הפסקני ההוא מאחר שאינו פוסק מצוי, אלא בנה יסוד על דברי רבינו משה שכתב שמצוה לכופין כדי להוציא מלבן וכו', "אלא שאין למחות ביד הלועזים אשר כן נהגו מחמת חומרא וסייג מאחר שיש להם על מי שיסמוכו, דהיינו אותו פוסק אשר הלועזים רגילים להלך אחריהו כמו שכתבת, דנהרא נהרא ופשטיה". וראה עוד בקדמות הזהר לרד"ל (עמ' סג) שיישב המנהג, וכתב שבזמן הגלות שאין לנו קדשים, יש להחמיר לקיים קדושת ויהתקדשתם והייתם קדושים לקדש לבעלה בימי טוהר כמו לקדשים בזמן המקדש. 25 נדה לז, א; סז, ב: "תניא, ואחר תטהר" (ויקרא טו, כח) - אחר אחר לכולן, שלא תהא טומאה מפסקת ביניהם". 26 ראה נדה לג, א בטעם הדבר שבנות כותים טמאות נידה, מפני ש"יום שפוסקת בו סופרתו למנין שבעה" וכו', עיין בית יוסף יו"ד ריש סי' קצו. 27 כרבי יהודה (שם סח, א) שאמר: "כל שלא הפרישה בטוהר מן המנחה ולמעלה הרי זו בחזקת טמאה". עיין בבית יוסף יו"ד שם ד"ה ומ"ש רבינו ומלשון אדוני אבי. 28 כן כתבו התוספות (נדה ז, ב ד"ה רבי אליעזר), הרמב"ם (הלכות נדה פ"ב אות

"ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה" וגו', "ואם נקבה תלד וטמאה שבעים כנדתה וששים יום וששת ימים תשב על דמי טהרה". 20 שם שם, ד. 21 ירמיה ב, ג. 22 עפ"י כיפ"ג ומחזור רומא. 23 משלי א, ח. 24 וכן הביא בספר הפרדס עמ' יא, ז"ל: "ואחר שטבלה יושבת בדם טוהר שכל הדמים שהיא רואה טהורים ומותרת לבעלה" וכו'. "ויש מבני אדם הפרושים שאינן נוהגין כן, ולא משום איסור אלא דפרשה עושין לעצמן. ומנהגם אינו נראה לכמה בני אדם, דאין לחוש שמא תטעה, והירושלמי אומר 'בכל קודש לא תגע' - זה אישה, שנאמר 'קודש ישראל' [ובירושלמי שלפנינו ליתא, עיין בקדמות הזהר לרד"ל עמ' סב]. וכן הרמב"ם כתב (איסורי ביאה פי"א הט"ו) שכן נמצא בקצת מקומות ובתשובות הגאונים, אולם אין מנהג זה אלא טעות ודרך אפיקורסות, ולמדו דבר זה מן הצדוקין, ומצוה לכופין שתספור ז' ימים נקיים בלבד כדי להוציא מלבן ולהחזירין לדברי חכמים. ומעין דבריו כתב רבינו ירוחם (תולדות אדם וחוה נכ"ז ח"ג), עיין בדבריו. ופסיקתא זוטרתא (לקח טוב - תזריע) כתב: "והשוטים אשר באו וחדשו דתות, מקרוב באו לא שערם אבותינו ז"ל, וטעו לאמר 'בכל קדש לא תגע' - זה בעלה, אם כן מה הפרש בין דם טהרה לדמי טומאה, ואם 'בכל קדש לא תגע' הא כתיב 'ואיש כי יקדיש את ביתו, וכי אסורה היא ליכנס לתוכו אם הקדיש אדם את ביתו לא תכנס לתוכה בדמי טהרה, אלא 'בכל קדש לא תגע' דומיא דמקדש, כמו שדרשו רז"ל היא כענין השליל שהוא מותר, ומפני אנינות הדעת אינן אוכלין אותו הרבה מן החכמים, כן נהגו בדורות האחרונים בדורות שלא לשמש עד מלאת ימי טהרה, ולא מפני שהוא אסור, אלא הרשות בידו, כגון הלחם שהוא מותר והרוצה שלא לאכול איז מי מפצירו